

**Conception : BANQUE ELVi**

emlyon BS – ESCP BS – ESSEC BS – HEC Paris

---

**LANGUE VIVANTE B**

**FILIÈRE ÉCONOMIQUE et COMMERCIALE et FILIÈRE LITTÉRAIRE**

Mercredi 30 avril 2025, de 8 h. à 12 h.

---

**CHINOIS – HEBREU – JAPONAIS - POLONAIS**

Durée : 4 heures

**N.B. :**

*Les candidats ne sont pas autorisés à modifier le choix effectué lors de l'inscription de la langue vivante B dans laquelle ils doivent composer.*

*Aucun document n'est autorisé ; l'utilisation de toute calculatrice ou de tout matériel électronique est interdite.*

*Si au cours de l'épreuve, un candidat repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il la signalera sur sa copie et poursuivra sa composition en expliquant les raisons des initiatives qu'il sera amené à prendre.*

## LVB - CHINOIS

\*\*\*\*\*

Ce sujet comporte les 4 documents suivants :

- Document 1 - 防沉迷<sup>1</sup>手机
- Document 2 - 你试过“数字排毒”吗？
- Document 3 - En Chine, des mesures radicales pour protéger la jeunesse accro aux écrans
- Document 4 - 你有“手机依赖症<sup>2</sup>”吗？

### I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 caractères (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.

根据前两篇文章, 请你说一说有哪些减少<sup>3</sup>手机使用的办法? 这些办法有用吗? 为什么?

### II-EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 caractères (+ ou - 10%) en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant votre opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historique du monde sinophone.

你觉得人们过度使用手机吗? 我们的生活可以不用手机吗? 你怎么看“数字排毒”?

### III-TRADUCTION DU FRANÇAIS EN CHINOIS (THÈME)

Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets de [À la sortie d'un lycée de Pékin] à [à cause de cette politique. »] et [Il n'est pas nécessaire] à [autant qu'il le souhaite].

---

<sup>1</sup> 防沉迷 fáng chénmí: protéger de l'addiction à;

<sup>2</sup> 依赖症 yīlài zhèng: syndrome de dépendance;

<sup>3</sup> 减少 jiǎnshǎo: réduire;

少用点手机，是每个家长都会对孩子唠叨<sup>4</sup>的话题。但接收作业、同学交流、正常娱乐<sup>5</sup>...现在的孩子很难完全屏蔽手机<sup>6</sup>。

让孩子用防沉迷学生手机好像是一种办法：家长通过自己的手机绑定<sup>7</sup>孩子手机，即可进行远程设置<sup>8</sup>。每个软件<sup>9</sup>均能单独管理，超出时间后，孩子的手机会自动退出应用。孩子想安装<sup>10</sup>软件，也要经过家长同意。

儿子小勋<sup>11</sup>在初一下学期时，陈女士为他购买了一款学生手机，可这却成了影响母子关系的导火索<sup>12</sup>。“好像莫名就变得焦虑<sup>13</sup>了，当发现可以去看孩子都用了些什么软件、玩了多久手机的时候，就总会想看。恨不得他一分钟游戏都不要打开。”有一天，手机半夜弹出家长提示<sup>14</sup>，告知孩子“熬夜<sup>15</sup>使用”。陈女士气不打一处来<sup>16</sup>，争执中，小勋甩来一句“天天被监视<sup>17</sup>，我还不想用呢！”陈女士意识到，相对手机本身，孩子对使用手机时的自由更为看重。

无独有偶，刘女士的孩子小天，也开始对防沉迷手机产生了抵触情绪<sup>18</sup>。“我家使用这种手机一年多了，效果，我觉得还是不错的。但是孩子越来越不爱用这个手机。”小天说，同学们都

<sup>4</sup> 唠叨 láodāo: babiller, jacasser;

<sup>5</sup> 娱乐 yúlè: distraction, amusement, divertissement;

<sup>6</sup> 屏蔽 píngbì: bloquer;

<sup>7</sup> 绑定 bǎngdìng: lier;

<sup>8</sup> 设置 shèzhì: établir, créer, installer, dans ce texte: paramétrer;

<sup>9</sup> 软件 ruǎnjiàn: logiciel; 应用 yīngyòng: application;

<sup>10</sup> 安装 ānzhūāng: installer; 退出 tuìchū: déconnecter;

<sup>11</sup> 小勋 xiǎoxūn: 人名; 陈女士 Chén nǚshì: Madame Chen;

<sup>12</sup> 导火索 dǎohuǒsuǒ: la mèche, le cordon détonateur;

<sup>13</sup> 莫名 mò míng: 不知道为什么, 没有原因; 焦虑 jiāolǜ: inquiet, anxieux;

<sup>14</sup> 弹出提示 tánchū tíshì: afficher des notifications;

<sup>15</sup> 熬夜 áoyè: 很晚不睡觉;

<sup>16</sup> 气不打一处来 qì bù dǎ yīchù lái: 很生气;

<sup>17</sup> 争执 zhēngzhí: se disputer; 监视 jiānshì: surveiller;

<sup>18</sup> 抵触情绪 dǐchù qíngxù: 越来越不喜欢防沉迷手机;

用的是智能手机<sup>19</sup>，他的这款防沉迷手机，有点拿不出手<sup>20</sup>。“孩子还说，他有隐私<sup>21</sup>，不想随时随地都被监控，感觉不被信任。”刘女士也怕亲子关系受到影响。

孩子已经读高一的王先生说，与孩子关于手机的“战争<sup>22</sup>”，“我们想过很多办法，限制<sup>23</sup>过，但是效果很不好，孩子的对抗情绪很高。”王先生说，现在不管是学习、社交还是娱乐，青少年确实很难离开手机，“学校布置作业<sup>24</sup>也通过手机，你说怎么可能不让他用手机？”他认为，让青少年彻底隔绝<sup>25</sup>手机，既不现实也对成长无益<sup>26</sup>。于是，家里进行了一次平等对话。王先生给孩子使用手机的自由，平时完成作业后的时间和周末，可以正常使用手机，家长不做监控。“孩子平时的时间其实很紧张，到了高中，他也该知道自己怎么分配时间了。”

2023年6月4日 Sohu.com

---

<sup>19</sup> 智能手机 zhìnéng shǒujī: smartphone ;

<sup>20</sup> 拿不出手: 觉得没有面子 ;

<sup>21</sup> 隐私 yǐnsī: la vie privée, l'intimité;

<sup>22</sup> 战争 zhànzhēng: la guerre;

<sup>23</sup> 限制 xiànzhì: 不让做;

<sup>24</sup> 布置作业 bùzhì zuòyè: 老师让学生做作业;

<sup>25</sup> 彻底隔绝 chèdǐ géjué: 完全不用;

<sup>26</sup> 无益 wúyì: 没有好处;

“数字排毒” ( Digital Detox ) 指一段时间内不使用智能设备<sup>27</sup>，专注于现实世界社会互动。它并非完全拒绝<sup>28</sup>使用数字设备，而是倡导人们有意识地控制使用时间<sup>29</sup>，重新平衡虚拟与现实<sup>30</sup>的关系。

26岁的上班族小刘<sup>31</sup>是“数字排毒”的实践者<sup>32</sup>。她每天下班后将智能手机锁进柜子<sup>33</sup>，使用老年机<sup>34</sup>。“减少关注手机信息的时间，屏蔽一些工作群<sup>35</sup>不重要的通知，下班后去逛街、购物，老年机的功能足够了。”小刘说。这种做法让她更愿意走出门，和朋友一起徒步，享受<sup>36</sup>现实生活中的社交乐趣。

21岁的大学生阿来<sup>37</sup>因为晚上玩手机影响睡眠而选择使用老年机。“刷无意义的短视频<sup>38</sup>到深夜两点，我责怪自己浪费时间。”阿来说。使用老年机后，他开始培养个人兴趣爱好，闲暇之余<sup>39</sup>去操场运动、去图书馆学习，生活更加充实。

重庆多家手机店专门为老年机置办了展台<sup>40</sup>，目标客户正是年轻人。这些老年机每月能售出10台左右。在电商平台，老年机的月销量更是从几十到数万<sup>41</sup>不等。

<sup>27</sup> 智能设备: 比如手机, 电脑, 平板;

<sup>28</sup> 并非: 并不是; 拒绝 jùjué: refuser;

<sup>29</sup> 倡导 chàngǎo: promouvoir; 有意识地 yǒu yìshì de: consciemment;

<sup>30</sup> 平衡 pínghéng: équilibre, équilibrer; 虚拟 xūnǐ: la fiction; 与 yǔ: 和;

<sup>31</sup> 刘 Liú: un nom de famille ;

<sup>32</sup> 实践者 shíjiàn zhě: pratiquant;

<sup>33</sup> 锁进柜子 suǒjìn guizi: enfermer dans un placard;

<sup>34</sup> 老年机: 老年人使用的手机;

<sup>35</sup> 群 qún: groupe de discussion ou de messagerie, en général sur wechat ou QQ ;

<sup>36</sup> 徒步 túbù: faire de la randonnée; 享受 xiǎngshòu: profiter de, savourer, apprécier;

<sup>37</sup> 阿来 ā lái: 人名;

<sup>38</sup> 刷短视频 shuā duǎn shìpín: faire défiler des vidéos courtes; 视频: vidéo;

<sup>39</sup> 闲暇之余 xiánxiá zhī yú: 有空的时候;

<sup>40</sup> 重庆 Chóngqìng: 地名; 置办 zhìbàn: préparer, installer; 展台 zhǎntái: stand d'exposition;

<sup>41</sup> 月销量 yuè xiāoliàng: ventes mensuelles; 数万 shùwàn: des dizaines de milliers;

然而，“数字排毒”并非只有使用老年机这一种方式。西南大学心理学部教授滕召军<sup>42</sup>指出：“数字排毒”不是拒绝手机，而是降低<sup>43</sup>个人对手机的依赖，减少手机使用时间。”他建议<sup>44</sup>，除了换老年机，还可以通过卸载不必要<sup>45</sup>的应用、培养线下兴趣<sup>46</sup>等办法来减少手机使用。

2024年9月2日 wenxiaobai

### Document 3

En Chine, des mesures radicales pour protéger la jeunesse accro aux écrans.

Selon un rapport officiel de 2021, 24 millions de jeunes Chinois sont considérés comme addicts à l'internet. Les autorités sont en train de mettre en place des mesures parmi les plus strictes au monde, comme le blocage des téléphones portables des mineurs la nuit. Cette politique fait débat dans la société chinoise.

Pour cette mère de famille : *"Je soutiens ces mesures, dans mon entourage, certains enfants se cachent sous la couverture le soir et utilisent l'écran très tard. Le lendemain ils sont fatigués à l'école. Il faut limiter le temps passé sur les jeux vidéo. Cela contribuera à la santé physique et mentale des jeunes. Je trouve aussi que l'école doit réduire l'utilisation des écrans."*

[À la sortie d'un lycée de Pékin, les élèves ne semblent pas convaincus. *"Je passe beaucoup de temps en ligne, plus de douze heures par jour le week-end, cinq heures par jour dans la semaine, seulement pour regarder des vidéos et des dessins animés<sup>47</sup>, témoigne une lycéenne de 17 ans. C'est une partie essentielle de ma vie. Et si c'est interdit, de toute façon, je trouverai d'autres solutions. Avant j'ai déjà utilisé la carte d'identité<sup>48</sup> de mes parents pour me connecter. Je suis contre ces mesures. Sans internet, je ne peux pas vivre", affirme-t-elle. "Je ne suis pas d'accord, complète un de ses camarades, je ne veux pas changer mes habitudes à cause de cette politique".]*

Une de leurs camarades ajoute : *"Qu'ils s'occupent de leur vie et pas de la mienne. À l'école, nous avons beaucoup de pression et de devoirs. Moi je regarde des petites vidéos sur le portable le soir pour m'amuser. Si on réduit ce temps de loisirs, nous serons déprimés."*

Certains parents sont, eux aussi, plutôt opposés aux mesures annoncées. *"Ces politiques sont redondantes, estime un jeune père de famille. Si les parents ont peur de voir leurs enfants devenir accros à l'internet, il leur suffit de les contrôler. [Il n'est pas nécessaire de mettre en place une politique globale<sup>49</sup>, alors que chaque enfant est un cas à part. Mon fils travaille bien et il peut jouer autant qu'il le souhaite."]*

France info : 28/03/2024

<sup>42</sup> 心理学部 xīnlǐ xué bù: département de psychologie; 教授 jiàoshòu: professeur; 滕召军 Téng Zhàojūn: 人名;

<sup>43</sup> 降低 jiàngdī: baisser;

<sup>44</sup> 建议 jiànyì: conseiller;

<sup>45</sup> 卸载 xièzài: désinstaller; 不必要 bù bìyào: non nécessaire;

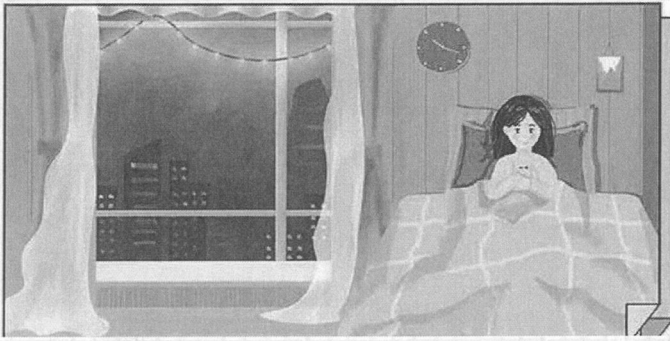
<sup>46</sup> 培养 péiyǎng: former, développer, cultiver; 线下 xiàxià: en présentiel, hors ligne;

<sup>47</sup> dessins animés: 动漫 dòngmàn;

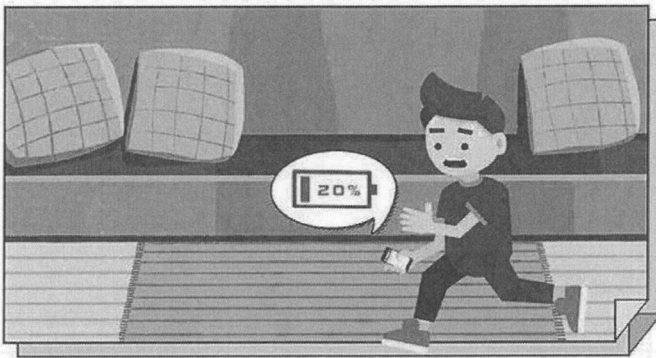
<sup>48</sup> carte d'identité: 身份证 shēnfèn zhèng;

<sup>49</sup> une politique globale: 一刀切的政策 yīdāoqiē de zhèngcè;

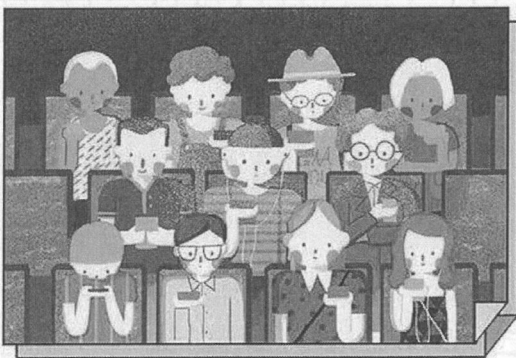
1 不要手机睡不着



2 手机电量低于20%就心急如焚，找充电器



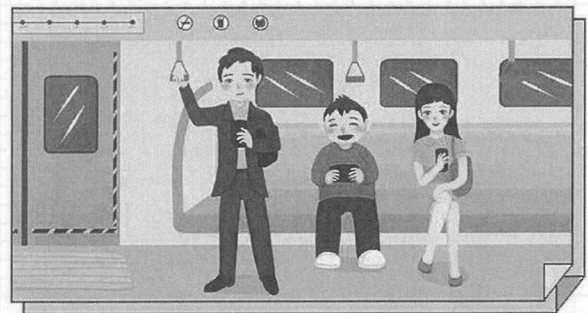
3 在家是一个人玩手机  
出门是一群人玩手机



4 出门可以不带钱  
但不可以不带手机



5 不管再忙再累再疲惫  
玩手机的时间总是能挤出来的



6 上厕所不带手机  
好像少了点什么



<sup>50</sup> 耍手机 shuǎ shǒujī: 玩手机; 心急如焚 xīnjí rúfēn: s'inquiéter profondément; 充电器 chōngdiàn qì: chargeur.

\*\*\*\*\*

Ce sujet comporte les 5 documents suivants :

- Document 1  
כ-800 סטודנטים לומדים רפואה בחו"ל כל שנה. למה רובם לא רוצים לחזור ? , עיתון גלובס, גלי וינרב 09.01.2025
- Document 2  
הרופאים שיכלו לעבור לחו"ל והחליטו לחזור לארץ: "זה המקום שלנו", Mako, מיכל הלפרין, 24.09.2024
- Document 3  
« Un pays à l'horizon bouché » : en Israël, les médecins tentés par le départ, le Point, Danièle Kriegel, 28/08/2024
- Document 4  
"יש רופא במטוס?" – קריקטורה, עמוס בידרמן, עיתון הארץ, 04.08.2024
- Document 5  
השוואת שכר הרופאים: ישראל מול ארה"ב, מתוך הכתבה לאן נעלמים הרופאים? "כולם מדברים על זה כל הזמן", אילן לוקאץ, N12, 27/12/24

## I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

*Répondez dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 à 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.*

בעיית בריחת המוחות (la fuite des cerveaux) בתחום הרפואה בישראל.

## II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

*Répondez dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant votre opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde hébraïque.*

האם לדעתך בריחת המוחות בתחום הרפואה בישראל היא סכנה לעתיד המדינה ? כיצד ניתן לפתור את הבעיה ? נמק'י את תשובתך.

## III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN HEBREU (THÈME)

*Traduire uniquement la partie du texte en français indiquée entre crochets [.....]*

Traduire en hébreu de « Des médecins, des chercheurs, des scientifiques » à « ce sera la fin d'Israël ». (doc. 3)

Document n°1 :

**N.B : Les noms propres figurent en gras dans le texte.**

כ-800 סטודנטים לומדים רפואה בחו"ל כל שנה. למה רובם לא רוצים לחזור?

עיתון גלובס, גלי וינרב 09.01.2025

אם בעוד כמה שנים יהיה לכם קשה מאוד למצוא תור לרופא, או שתשמעו על יותר אנשים שנאלצו לעבור ניתוח בחו"ל כי אין בישראל רופא בהתמחות<sup>1</sup> שהם צריכים, דעו שהמגמות הללו היו ניתנות לחיזוי. מספר גורמים חוברים יחד ליצירת מחסור<sup>2</sup> ברופאים במערכת הבריאות הישראלית, ואחד מהם הוא הנטייה<sup>3</sup> הגוברת של רופאים לא לחזור מלימודים או התמחויות בחו"ל.

הכותרות על גל עזיבת רופאים באות והולכות כבר שנים, כשהשיח עסק בעיקר בתנאי העבודה שלהם, בתורנויות<sup>4</sup> הארוכות, מיעוט התקנים<sup>5</sup> לנפש ובשכר הנמוך לעומת מדינות אחרות ב־ OECD. חלק מהתנאים האלה השתפרו, אך בשנתיים האחרונות, הרופאים העוזבים מדגישים סוגיות חיצוניות לעבודתם, כמו הרפורמה המשפטית והמצב הביטחוני והכלכלי.

הביקוש לרופאים הישראלים גבוה, וממילא רופאים שאפתניים נדרשים לצאת להתמחות בחו"ל. כשבארץ קשה, הנסיעות האלו מתארכות.

קבוצה נוספת של עוזבים היא סטודנטים לרפואה שיוצאים ללימודים בחו"ל. בשנים האחרונות נעשים מאמצים להגדיל את הפקולטות לרפואה בישראל, ובמקביל הוגבל<sup>6</sup> מספר המוסדות בחו"ל בהם מכירה המדינה לצורך לימודי רפואה, כדי לשמור על האיכות. אבל גם אחרי השינויים הללו, ישראל זקוקה למאות רופאים בשנה שיחזרו מלימודים בחו"ל כדי לעמוד בתוכניות כוח האדם הרפואי שלה.

אלא שנראה כי הסטודנטים פחות רוצים לחזור. משה כהן, מנכ"ל חברת מדיקל דוקטור, המכינה סטודנטים למבחני הכניסה לבתי ספר לרפואה בחו"ל ותומכת בהם במהלך לימודיהם, מספר כי "בעבר, על כל 250 סטודנטים שלי שנסעו בכל שנה, היו חוזרים 220. השאר לא חזרו בעיקר כי לא סיימו את התואר מסיבות שונות. היום חוזרים בין 150-180. השינוי מתעצם בשנתיים האחרונות. הופתעתי לשמוע את הסטודנטים אומרים בקלות רבה שהם חושבים לא לחזור. בעבר לא שמענו דברים כאלה."

מדיקל דוקטור עורכת מעת לעת סקרים<sup>7</sup> שמראים את עמדות הסטודנטים לגבי החזרה לארץ. סקר שנערך בשבוע שעבר מראה החמרה מהירה בהשוואה לסקר הקודם שנערך במאי 2024. כ-60% מהסטודנטים שוקלים<sup>8</sup> ברצינות קריירה באירופה או ארה"ב בסוף הלימודים. 27.7% לא שוללים<sup>9</sup> זאת ו-12.6% בלבד מעריכים שיחזרו לארץ, לעומת 14.7% במאי.

הסקר נערך לקראת כנס לימודי רפואה בחו"ל שיערך ביום שישי, במסגרתו הזמינה מדיקל דוקטור משלחת מאירופה הכוללת דיקנים של בתי ספר לרפואה ושגרירים. אלה יפגשו עם שרים וחברי כנסת

1 התמחות spécialité

2 מחסור déficit

3 נטייה tendance

4 תורנויות gardes

5 תקנים postes

6 הוגבל a été restreint

7 סקרים sondages

8 שוקלים considèrent

9 לא שוללים ne l'excluent pas

ישראלים יחד עם ראש עיריית אילת אלי לנקרי, כחלק מתוכנית להקים בית ספר פרטי בינלאומי לרפואה בעיר.

כשנשאלו הסטודנטים מה יכול להחזיר אותם לישראל, 76.7% אמרו משפחה. עדיין ישנם 20% שמדברים על ציונות, אך שיעור זה נמוך לעומת מאי 2024, אז עמד על 23.4%. הרצון להישאר בחו"ל קיים למרות ש-25.7% מהסטודנטים חוו אירוע אנטישמי או אנטי ישראלי, ו-53.3% שמעו על סטודנטים אחרים שחוו אירוע כזה.

באשר לשיקולים<sup>10</sup> נגד חזרה לישראל, חל שינוי משמעותי: היום 43.3% מדברים על השיקול הכלכלי<sup>11</sup>, לעומת 38.9% בסקר ממאי. שני שיקולים מובילים אחרים הם תורנויות ארוכות (25.7%) והצורך לעשות מבחן רישוי<sup>12</sup> נוסף. (18.3%)

בימים אלה שוקלים משרד הבריאות וההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י) לפטור<sup>13</sup> סטודנטים שקיבלו רישיון אמריקאי או מחלק ממדינות אירופה ממבחן רישוי נוסף, כדי להקל על חזרתם לישראל. 70% מהסטודנטים טוענים בסקר כי ביטול המבחן הנוסף יעזור להם לחזור לארץ.

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001499105>

Document n°2 :

## הרופאים שיכלו לעבור לחו"ל והחליטו לחזור לארץ: "זה המקום שלנו"

24/09/24, מיכל הלפרין, mako

תארו לעצמכם שמישהו היה מציע לכם לארוז מזוודה, להשאיר את הדאגות בארץ ולעבור עם המשפחה למקום פֶּסְטוֹרְלִי בחו"ל? ישלמו לכם משכורת יפה, הילדים שלכם יקבלו חינוך טוב וגם מזג האוויר יהיה נוח יותר. לא תצטרכו לדאוג מכטב"מים<sup>14</sup> ממדינות אויב, מחסימת כבישים, ויכוחים סוערים ומיאוש מתמשך -נשמע כמו חלום?

ארבעת הרופאים שהתראיינו ל mako-בריאות, מספרים מדוע החליטו להישאר בארץ, אחרי שבילו תקופה ממושכת בחו"ל במסגרת ההתמחות. מדוע הם, בניגוד לקולגות ולרופאים ורופאות רבים שלקחו את ההצעה להישאר בחו"ל בשתי ידיים רחבות, החליטו שלמרות הכל - הם נשארים פה, לטפל בכולנו ולדאוג לחזק את מערכת הבריאות<sup>15</sup> הישראלית.

## "החלטה לא פשוטה, אבל אני חושבת שהיא נכונה"

דוקטור מעיין גלבוע ובן זוגה דוקטור יובל עבדה, עבדו בבית חולים שיבא ועכשיו הם מסיימים שנתיים של התמחות בבית חולים ג'קסון ממוריאל שבפְּלֹרִיָדָה, מְיָאָמי. היא רופאה במחלקה פנימית, הוא אורולוג. לזוג יש שלושה ילדים – ילד בן 7 ותאומים בני 13.

דוקטור גלבוע ערכה יחד עם קולגות משיבא סקר אקדמי בקרב 300 רופאים שעבדו בחו"ל במסגרת התמחות, חלקם עדיין שם. היא מספרת כי אף שרובם עוזבים את הארץ במטרה לחזור אליה, כ-69% הודו שהם שוקלים דווקא להישאר בחו"ל. "גם לנו לא קל לחזור, אבל אנחנו מרגישים שזה הדבר הנכון לעשות", היא אומרת בשיחה עם Mako בריאות.

<sup>10</sup> שיקולים arguments

<sup>11</sup> כלכלי économique

<sup>12</sup> מבחן רישוי Examen de licence

<sup>13</sup> לפטור exempter

<sup>14</sup> כטב"מים drones

<sup>15</sup> מערכת הבריאות système de santé

## זה בהחלט נתון מדאיג, מה צריך לעשות לדעתך כדי לשכנע רופאים לחזור?

"אני חושבת שאחד הדברים שהכי דורשים שיפור אצלנו בארץ זה שקיפות<sup>16</sup> לגבי תקנים. אנחנו לא יודעים כמה מומחים יש בכל תחום וחשוב שהמידע יהיה שקוף לרופאים. כשאתה נוסע להתמחות אומרים לך פה 'יהיה בסדר, נסתדר כשתחזור'. אבל זה לא מספיק בשביל רופאים שרוצים ביטחון בעבודה. בסוף נוצר מצב שבו יש רופאים שמקבלים הבטחה<sup>17</sup> כזאת בקלות בחו"ל, והיא מגיעה ביחד עם חבילה מתגמלת של שכר ותנאים – אז הבחירה לא באמת קשה. יתרה מכך, לא מעודדים<sup>18</sup> רופאים לחזור לארץ, ולא מתגמלים<sup>19</sup> מספיק רופאים שמגיעים לעבוד בפר"ה. האבסורד הוא שלפעמים מעדיפים להביא רופאים עולים חדשים ולתגמל אותם, ולא לדאוג לקיימים. הסקר שעשינו מראה שאלה שהובטח להם מקום עבודה בשובם לארץ היו בסיכוי של פי 8 יותר לחזור לישראל."

## מה השפיע על ההחלטה שלכם לחזור לארץ?

"יש הרבה דברים שמשפיעים – תחושת שייכות, משפחה, חברים. שם הרבה יותר קשה לבנות את כל זה. מעבר לכך, החלטנו שאנחנו רוצים שהילדים יגדלו בישראלים. נכון שמערכת החינוך לא מושלמת ושהם יצטרכו להתגייס, אבל למרות המחיר ולמרות העובדה שנפרסו לפנינו אופציות טובות, החלטנו שאנחנו ישראלים ופה אנחנו רוצים לחיות."

## ומה הילדים אומרים?

"הגדולים קשורים למשפחה ולחברים בארץ. הם חיו כאן רוב החיים והרגישו מאוד ישראלים, גם כשגרנו בחו"ל, בעיקר בכל מה שקשור לעניין המנטליזט. הקטן, כרגע בכיתה ב' קצת פחד כי הוא שמע שיש בישראל מלחמה, והוא זכר את האזעקות. הוא שאל אם כשנחזור תהיה מלחמה וענית שאני מקווה שלא. לצערי טעיתי."

## ובכל זאת את שלמה עם ההחלטה?

"תראי, התמחות בחו"ל היא קריטית לרופאים שמעוניינים להתקדם. הרבה חברים שלנו מהתחום, כאלה שאנחנו מכירים מהלימודים, החליטו להישאר לעוד שנה-שנתיים וחלק גם החליטו להישאר, חלקם כבר מצאו פה משרות. אני יכולה להבין אותם כי זו החלטה ממש לא פשוטה. מעבר לעובדה שיש כרגע מלחמה בארץ, וגם אם נשים בצד בעיות אחרות כמו פקקים ויוקר החיים, בשורה תחתונה התנאים<sup>20</sup> שם הרבה יותר נוחים. בארץ עובדים קשה מאוד סביב השעון, לילות. בארה"ב יש רווחה כלכלית. גם אנשים שמאוד אוהבים את המדינה החליטו להישאר שם, חלקם אמרו לנו שאנחנו עושים טעות, אבל זה מה שבחרנו. להגיד לך שאני שלמה עם זה במאה אחוז ושהיה לי קל להחליט? לא. אבל בכל זאת, אני חושבת שזו ההחלטה הנכונה."

<sup>16</sup> שקיפות transparence  
<sup>17</sup> הבטחה promesse  
<sup>18</sup> מעודדים encouragent  
<sup>19</sup> מתגמלים récompensent  
<sup>20</sup> תנאים conditions

**Document n° 3 :**

**« Un pays à l'horizon bouché » : en Israël, les médecins tentés par le départ**

le Point, Danièle Kriegel, 28/08/2024

Ce n'est pas une déferlante. Mais une vague qui se refuse à disparaître. [Des médecins, des chercheurs, des scientifiques de haut niveau israéliens partent s'installer à l'étranger. Un phénomène suffisamment important pour qu'il en inquiète plus d'un.

Parmi eux, le Prix Nobel de chimie de 2004, Aaron Ciechanover<sup>21</sup>. Âgé de 76 ans, il est professeur au prestigieux Institut israélien de technologie, connu sous le nom de « Technion ». Devant un parterre de plus d'une centaine d'hommes d'affaires et d'universitaires venus participer à une conférence dite d'« urgence nationale », réunie à la mi-août à Nir Oz, l'un des kibboutz martyrs du 7 octobre 2023, Aaron Ciechanover avait lancé un cri d'alarme.

« Nous assistons à une énorme vague de départs du pays. Des sommités médicales quittent les hôpitaux. Les universités ont du mal à recruter dans des domaines cruciaux », avait déclaré le scientifique. Citant des sources économiques, il devait ajouter : « Dès que 30 000 d'entre eux seront partis, ce sera la fin d'Israël. »]

Pourquoi ces cerveaux émigrent-ils ? Pour le Prix Nobel, l'explication est simple : « Ce sont des personnes qui veulent vivre dans une démocratie libérale et pas dans un pays où le gouvernement prend le pouvoir par la force. »

[...]

Dans la population, certains haussent les épaules en disant : « Des médecins partent ? Pas de problème, on va les remplacer par ceux qui viennent s'installer en Israël, y compris en provenance des États-Unis. » Pour le professeur Fire, on constate effectivement, depuis un ou deux ans, l'arrivée de médecins étrangers. Et c'est une bonne chose pour le système de santé.

[https://www.lepoint.fr/monde/un-pays-a-l-horizon-bouche-en-israel-les-medecins-tentes-par-le-depart-28-08-2024-2568844\\_24.php#xtmc=horizon-bouche&xtnp=1&xtcr=1](https://www.lepoint.fr/monde/un-pays-a-l-horizon-bouche-en-israel-les-medecins-tentes-par-le-depart-28-08-2024-2568844_24.php#xtmc=horizon-bouche&xtnp=1&xtcr=1)

---

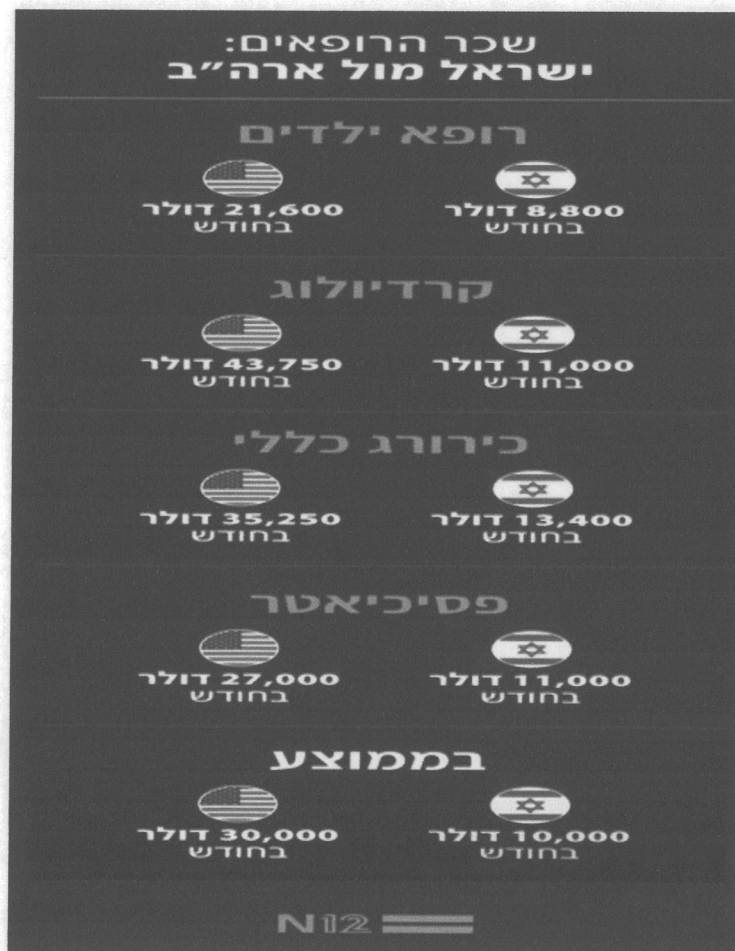
<sup>21</sup> אהרון צ'חנובר

Document n°4 :



איור: עמוס בידרמן, עיתון הארץ, 04.08.2024

Document n°5



השוואת שכר הרופאים. ישראל מול ארה"ב, מתוך הכתבה לאן נעלמים הרופאים? "כולם מדברים על זה כל הזמן", אילן לוקאץ, N12, 27/12/24

## LVB – JAPONAIS

\*\*\*\*\*

**Ce sujet comporte les 5 documents suivants :**

- **Document 1** - デジタル教科書とは？ベネッセ, 24/07/2024
- **Document 2** - デジタル教科書、なぜ利用の拡大を急ぐのか. 読売新聞オンライン社説, 11/09/2024
- **Document 3** - **L'intérêt du numérique pour les apprentissages.** Amélia Matar, France Info, 17/11/2024
- **Document 4 et 5** : intégrés dans les documents 1 et 2.  
Image 1 : <https://www.kyobun.co.jp/article/20230913-02>  
Image 2 : <https://www.yomiuri.co.jp/kyoiku/kyoiku/news/20220621-OYT1T50255/>

### I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF

*Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.*

日本の学校において、デジタル教科書は当初どのような理由で取り入れられたのか、またその後はどのように導入されてきているか説明しなさい。

### II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ

*Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%) en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant votre opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du monde Japonais.*

学校の授業でデジタル教科書が使用されることについて、あなたが考える良い点と悪い点を述べなさい。

### III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN JAPONAIS (THÈME)

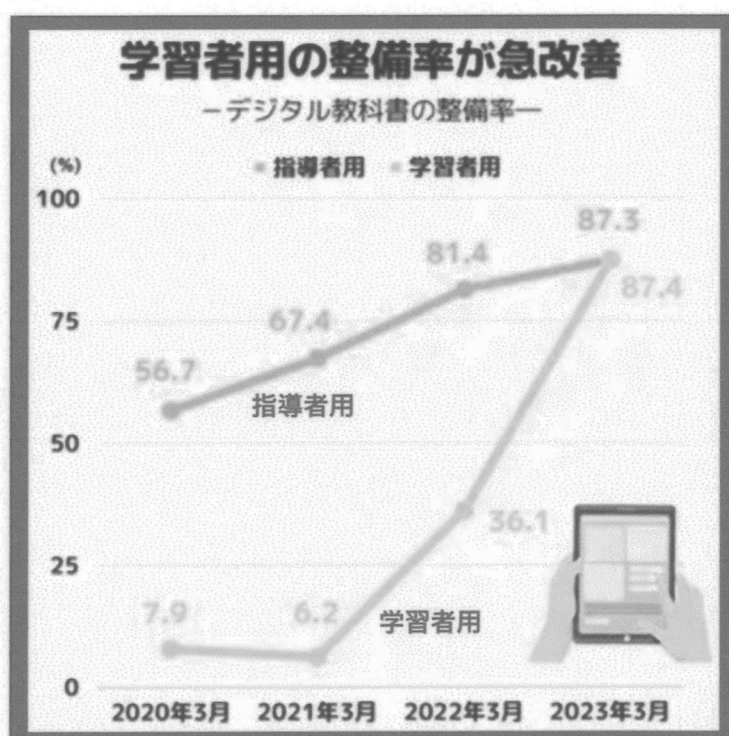
*Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets [Autre point clé ...à ... les démocraties.]*

## Document 1 :

### 1. デジタル教科書とは？

デジタル教科書は、紙の教科書をデジタル化したもので、パソコンやタブレット端末で使います。

2023 年度中までは授業改善や、特別な配慮を必要とする児童生徒への対応などのために、一定の基準のもとで紙の教科書の代わりに利用できるようになっていました。



2024 年度からは、小学 5 年生から中学 3 年生の英語で、デジタル教科書が「主たる教材」として、紙の教科書と同等の位置づけで使うことが可能になりました。その後、算数・数学での導入が検討されており、数年かけて段階的に他教科にも導入される予定です。

デジタル教科書を導入する最大のメリットは、直接書き込んだり編集したりといったデジタル機能の活用や、動画やドリル

などのデジタル教材と一緒に使うことにより新しい学習指導要領で目指す「主体的・対話的で深い学び」の実践が深まることです。

また、特別な配慮が必要な子どもたちが学びやすくなる点も大きなメリットです。このほか、今後デジタル教科書の使用が主になれば、デジタル化による印刷コストの削減や、小中学校でおおむね 4 年ごとに行われている教科書の改訂サイクルの見直しも可能になるかもしれません。

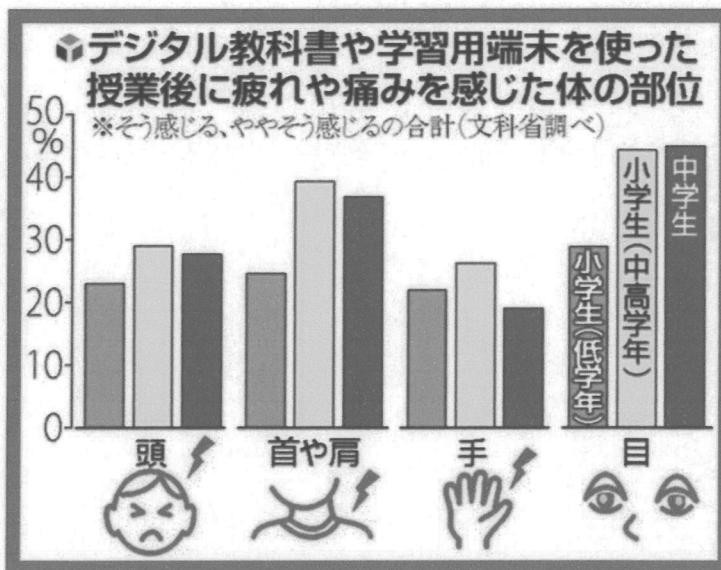
ベネッセ, 24/07/2024

## Document 2 :

### 2. デジタル教科書、なぜ利用の拡大を急ぐのか

文部科学省が、デジタル教科書の利用を推進する中央教育審議会のワーキンググループ（WG）の初会合を開いた。文科省は初会合で、「紙を全てデジタルに置き換える」など五つの案を示した。

デジタルには、音声や映像で子供の理解を助ける役割が期待される一方、深い思考や記憶の定着には不向きだとされる。結局、「紙も大事だ」との結論に至り、限定的使用にとどめた経緯がある。それからわずか2年、しかも今年度から本格的な利用を開始したばかりという段階で、状況がどう変わったというのか。



文科省は22年、デジタルは「紙と同等以上の効果がある」とする「検証」結果を公表したが、この時も明確な根拠に乏しかった。通信環境の整備も進んでいない。教員が不便に感じているのは、デジタル教科書にエラー表示が出た際の対処だ。子供が授業と無関係な操作に集中したり、視力が悪化したりという弊害もある。使用拡大でアクセ

セスが集中した場合、通信はダウンしないのか。災害やシステム障害の際はどうするのか。不安は尽きない。

教育は、人を育てる、極めて人間的な営みだ。デジタルはあくまで紙の教科書を補助する役割として、相乗効果を図るのが望ましい。

人間は紙の本を読む時、ページをめくりながら、その感触や紙質などの情報と共に内容を記憶するとされる。紙の文化を捨て、子供の思考力に悪影響が出ることがあったら取り返しがつかない。

読賣新聞オンライン社説, 11/09/2024

### Document 3 :

#### **L'intérêt du numérique pour les apprentissages**

Grégoire Borst, professeur de psychologie du développement et de neurosciences cognitives de l'éducation, et directeur du Laboratoire de psychologie du développement et de l'éducation de l'enfant au CNRS, explique que dans ces cas d'usage de la technologie, chaque élève progresse à son propre rythme, et l'outil propose des exercices exactement là où l'élève en est, ni trop simples, ni trop complexes. C'est un parcours individualisé pour chacun, en temps réel.

**[Autre point clé : le retour immédiat permis par ces outils. Quand un élève fait une erreur, il le sait tout de suite et peut essayer à nouveau. Ce retour rapide renforce l'apprentissage par l'erreur, qui devient une étape normale du progrès. La dimension plaisir, liée aux écrans, constitue aussi un atout. Ces outils ressemblent souvent à des jeux. Les enfants sont engagés, et ont aussi moins peur de se tromper, alors qu'en classe ordinaire, l'erreur peut être plus stressante, avec le regard des autres et de l'adulte.]**

**Toutefois, pour tirer pleinement profit de ces outils, il importe de faire la différence entre l'éducation par le numérique, et l'éducation au numérique. Utiliser des outils numériques en classe peut s'avérer utile effectivement, mais bien comprendre les impacts de toutes ces technologies, sur son corps, sur ses émotions, et sur la société tout entière, est fondamental, à l'heure où l'intelligence artificielle bouleverse la société et les démocraties.]**

Et à la maison, les parents doivent être attentifs et dissocier les usages récréatifs du numérique, parfois excessifs, et des usages pédagogiques, ce n'est pas le même temps d'écran.

Amélia Matar, France Info, 17/11/2024

## LVB – POLONAIS

\*\*\*\*\*

**Ce sujet comporte les 5 documents suivants :**

- **Document 1** – OZE nie mogą być alternatywą ani konkurencją dla atomu
- **Document 2** - Polski atom ze sporym poślizgiem. Zaszkożę mu protesty antyatomowych aktywistów?
- **Document 3** – L' Allemagne dit adieu à ses dernières centrales nucléaires
- **Document 4** – Tablica : Udział poszczególnych nośników energii odnawialnej
- **Document 5** – Energetyka jądrowa w UE

### **I - COMPRÉHENSION : RÉSUMÉ ANALYTIQUE COMPARATIF**

*Répondre dans la langue cible à la question posée en 250 mots (+ ou - 10%) en identifiant et en comparant les informations pertinentes dans les documents 1 et 2 du dossier, sans commentaire personnel ni paraphrase.*

Jakie są argumenty zwolenników OZE, a jakie ich przeciwników?

### **II - EXPRESSION PERSONNELLE : ESSAI ARGUMENTÉ**

*Répondre dans la langue cible à la question posée en 350 mots (+ ou - 10%), en réagissant au contenu du dossier, sans paraphraser celui-ci, tout en développant son opinion personnelle. Vous devez illustrer votre argumentation avec des exemples culturels, civilisationnels et/ou historiques du polonais.*

Czy w epoce taniejących paneli fotowoltaicznych, siłowni wiatrowych i magazynów energii, inwestowanie w elektrownie jądrowe ma jeszcze sens?

### **III - TRADUCTION DU FRANÇAIS EN POLONAIS (THÈME)**

*Traduire uniquement la partie du texte indiquée en français entre crochets [.....]*

De «[ L'Allemagne dit adieu..... jusqu'à encore en activité] »

## Document 1

### OZE<sup>1</sup> nie mogą być alternatywą ani konkurencją dla atomu

Czy w dobie taniejących paneli fotowoltaicznych, siłowni wiatrowych i magazynów energii elektrownia jądrowa ma jeszcze ekonomiczny sens?

W wykazie prac legislacyjnych i programowych rządu z 19 sierpnia pojawił się wpis o nowelizacji<sup>2</sup> „ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej”, czyli uchwalonej półtora roku temu tak zwanej specustawy jądrowej. W założeniach nowela ma być pierwszym dużym krokiem w stronę uzgodnienia sposobu finansowania budowy siłowni, która ma stanąć w pasie nadmorskim w gminie Choczewo. Projekt przewiduje dokapitalizowanie państwowej spółki Polskie Elektrownie Jądrowe (PEJ), odpowiedzialnej za wzniesienie i uruchomienie elektrowni, kwotą do 60 mld zł. Skarb państwa zasili spółkę, której kapitał zakładowy to 3 mld zł, gotówką albo przekaże jej obligacje skarbowe. Rząd ma zająć się projektem noweli po wakacjach. Cel jest jasny: zebrać środki na wkład własny niezbędny do tego, by inwestor mógł jak najszybciej rozpocząć budowę. Nawet jeśli projekt nie będzie dopięty na ostatni guzik.

Część finansowa tego przedsięwzięcia jest najciekawsza i najważniejsza. Z wcześniejszych komunikatów rządu wiemy, że wkład własny spółki ma wynosić ok. 30 proc. kwoty niezbędnej do budowy elektrowni. A siłownia złożona z trzech reaktorów o łącznej mocy 3,7 GW ma pochłonąć ok. 150 mld zł (ok. 40 mld zł za 1 GW). Ale ta kwota pomija bez kosztu finansowe. Wliczając odsetki od pieniędzy, jakie na realizowanie PPEJ<sup>3</sup> będą pożyczone, to w ostatecznym rachunku elektrownia będzie kosztować nawet 200 mld zł. Niemało, niestety wygląda na to, że dla tej inwestycji nie ma dobrej alternatywy.

Pod koniec lipca na posiedzeniu jednego z sejmowych zespołów zajmujących się energetyką Marcin Popkiewicz, fizyk, współzałożyciel portalu *Nauka o Klimacie*, ekspert klimatyczny i szef komitetu monitorującego *Zielony Ład* z ramienia Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, przekonywał, że siłownie jądrowe nie są Polsce niezbędne. To znaczy mogą się pojawić w polskim archipelagu energetycznym, ale jeśli nie powstaną, to też tragedii nie będzie.

To nie jest głos odosobniony. O rewizję planów budowy elektrowni jądrowej zaapelowało do polityków 21 organizacji z sektora ochrony środowiska oraz 46 osób, w tym byli szefowie resortu środowiska. Otwarty list w tej sprawie opublikowali w ubiegłym roku, gdy ówczesny rząd przeprowadził przez Sejm wspomnianą na wstępie specustawę jądrową.

---

<sup>1</sup> Odnawialne źródła energii.

<sup>2</sup> Nowelizacja : amendement.

<sup>3</sup> PEJ : Program Polskiej Energetyki Jądrowej

„Zła decyzja w tej sprawie, powodująca ogromne i dalekosiężne skutki finansowe, może pograżyć Polskę w dodatkowych kłopotach ekonomicznych, zablokować tak potrzebny rozwój energetyki obywatelskiej oraz zdławić innowacyjność w sferze wytwarzania i użytkowania energii. Mamy alternatywne, istniejące, znacznie tańsze i bezpieczne technologie” – przekonywali sygnatariusze listu.

Przeciwnicy atomu i zwolennicy OZE podnoszą więc w tej dyskusji przede wszystkim kwestie finansowe (...) Autorzy wspomnianego listu przekonywali, że tę górę pieniędzy można byłoby wydać lepiej.

W pierwszej za 100 mld zł można by postawić biogazownie rolnicze i komunalne o łącznej mocy 4,5 GW. To znana od lat technologia polegająca na wychwytywaniu i zagospodarowywaniu metanu wytwarzanego w procesie utylizacji odpadów biodegradowalnych. Metan jest potem wykorzystywany jako paliwo do zasilania turbin wytwarzających energię elektryczną, choć ostatnio na popularności zyskuje inne rozwiązanie: produkcja w biogazowniach metanu jako zielonego, bezemisyjnego gazu ziemnego, który z biogazowni przewożony jest do klientów cysternami. A że wykorzystywanie do procesów produkcyjnych czy grzewczych bezemisyjnego gazu pozwala obniżyć ślad węglowy w raportach ESG, to właściciele takich instalacji mogą liczyć na dodatkowe źródło dochodów. Panele fotowoltaiczne albo wiatraki mogą pracować góra 25 lat. Cykl pracy reaktorów jądrowych sięga 80 lat.

Z uwagi na wysokie koszty inwestycyjne sektor biogazowni w Polsce rozwijał się do tej pory powoli. Na koniec 2023 r. w kraju działało 248 biogazowni rolniczych i półtorej setki instalacji komunalnych. W Niemczech takich urządzeń jest kilka tysięcy. Jak łatwo się domyślać, o dofinansowanie tego biznesu najmocniej zabiegają rolnicy.

Obok biogazowni autorzy wspomnianego wyżej listu proponowali też odblokowanie budowy siłowni wiatrowych na łądzie. Wybudowanie kolejnych 20 GW mocy w siłowniach wiatrowych, obok obecnie funkcjonujących niespełna 10 GW, kosztowałyby ok. 150 mld zł. Co razem z biogazowniami dawałoby ćwierć biliona złotych. „Taki potencjał byłby zdolny wyprodukować rocznie 85-90 TWh energii konsumowanej w znacznym stopniu w pobliżu tych źródeł, bez konieczności budowy sieci przesyłowych najwyższych napięć. Tymczasem planowane reaktory jądrowe w najlepszym razie wytworzyłyby 71 TWh” – przekonywali sygnatariusze listu.

<https://www.newsweek.pl/biznes/energetyka-i-srodowisko-czy-w-dobie-oze-atom-ma-jeszcze-ekonomiczny-sens/hxr904y>

Radosław Omachel, 24.08.2024

## Document 2

### **Polski atom ze sporym poślizgiem. Zaszkożą mu protesty antyatomowych aktywistów?**

Polska elektrownia jądrowa ruszy do 2040 – a nie, jak planował rząd PiS, w 2033 roku. Opóźnienie częściowo dziedziczymy po poprzednikach – twierdzą rządzący

Wbicie pierwszej łopaty pod budowę polskiego atomu oddała się w czasie, ale dyskusja o nim nabiera tempa. W ostatnich tygodniach pierwszy raz od dłuższego czasu głośni są przeciwnicy budowy elektrowni atomowej, którzy formują spójny front opozycji wobec inwestycji w Choczewie (...)

Linia antyatomowych aktywistów jest niezmienna: atom wybudujemy za późno względem potrzeb odejścia od węgla, jest nieopłacalny, a w momencie oddania pierwszego jądrowego bloku technologia odnawialnych źródeł może pójść do przodu na tyle, by zapewnić nam stabilną energię.

#### Atom w powiśkach?

W Polsce trwa „urealnianie” planów wielkich inwestycji, a proces ten nie ominął również atomowych planów poprzedniego rządu.

Nie znaczy to jednak, że organy państwa ociągają się z decyzjami dotyczącymi przyszłości polskiej energetyki. Jedną z najważniejszych decyzji dla inwestycji w pomorskim Choczewie wydała ostatnio Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Państwowy organ nadał rygor natychmiastowej wykonalności decyzji środowiskowej pozwalającej na ingerencję w nadmorską przyrodę.

#### Elektrownia jądrowa wymaga niszczenia przyrody?

Urzednicy wprost przyznają, że w procesie przygotowania do budowy może dojść do niszczenia siedlisk rzadkich gatunków. Decyzja zezwala na „niszczenie siedlisk będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, żerowania, migracji, niszczenie, usuwanie lub uszkodzenie gniazd, zimowisk, innych schronień, umyślne płoszenie lub niepokojenie, umyślne płoszenie lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscu rozrodu lub wychowu młodych, odpoczynku, żerowania gatunków objętych ochroną ścisłą i częściową”.

Lista zagrożonych w ten sposób gatunków zawiera 30 gatunków roślin i 63 gatunki zwierząt. GDOŚ tłumaczy, że przychylił się do wniosku przedstawicieli spółki Polskie Elektrownie Jądrowe. Ci wskazywali na konieczność naruszenia siedlisk w okolicznym lesie już przy wykonywaniu prowadzonych przez firmę Bechtel badań geologicznych, niezbędnych do rozpoczęcia budowy obiektu.

Swoją decyzję Dyrekcja uzasadnia „brakiem rozwiązań alternatywnych, a także wymogami nadrzędnego interesu publicznego” (...)

Sprawa idzie do przodu mimo protestów

Antyatomowi aktywiści twierdzą, że środowisko będzie niszczone w imię inwestycji, o której nie wiadomo nawet, czy powstanie. Eko-Unia namawia do zarzucenia atomowych projektów i skupieniu się na odnawialnych źródłach energii. Według działaczy te ostatnie stale tanieją i zapewniają rozproszenie systemu energetycznego. Budowa elektrowni atomowych to postawienie na centralizację energetyki za zbyt wysoką cenę.

To nie koniec wątpliwości aktywistów, którzy swój sprzeciw opierają na opinii naukowców. Jak wskazują, elektrownia w tej technologii zagrozi bałtyckiemu ekosystemowi, co potwierdzać mają dwie ekspertyzy naukowców z Instytutu Oceanologii PAN w Sopocie – prof. Jacka Piskozuba i prof. Karola Kulińskiego. Mówią one między innymi o potężnych ilościach ciepłej wody, które będą wpadać do Bałtyku z systemu chłodzenia elektrowni.

<https://oko.press/elektrownia-jadrowa-opoznienie-protesty>

Marcel Wandas, 24.05.2024

### Document 3

#### **[L'Allemagne dit adieu à ses dernières centrales nucléaires**

Les trois dernières encore en activité doivent être déconnectées du réseau samedi à 23h45. C'est la fin d'une histoire de plus de soixante ans, marquée par des fractures et des controverses, et un débat toujours ouvert sur l'approvisionnement énergétique du pays.

Ces derniers jours, le débat sur le nucléaire, qu'on croyait terminé, a repris en intensité outre-Rhin. Le choc énergétique lié à la guerre en Ukraine, qui a fait temporairement exploser les prix de l'électricité et forcé le pays à relancer quatorze centrales à charbon polluantes pour garantir son approvisionnement, a redonné des arguments à ceux qui jugent depuis longtemps que la décision allemande de se passer de l'atome est une erreur. Quelques sondages montrent même une légère inflexion de l'opinion : une petite majorité d'Allemands, plutôt âgés et inquiets des prix de l'énergie, se disent en faveur de la prolongation des trois dernières centrales nucléaires encore en activité], bien qu'elles n'aient couvert, en 2022, que 6 % de la production d'électricité du pays.

Mais la controverse n'a rien changé à la décision fédérale : les trois dernières centrales en fonctionnement doivent être déconnectées samedi 15 avril à 23h45, mettant fin à une

histoire allemande de l'atome vieille de plus de soixante ans. Le sursis de trois mois et demi, accordé dans la douleur par le gouvernement à l'automne 2022 aux réacteurs d'Emsland (Nord), de Neckarwestheim 2 (Sud-Ouest) et d'Isar 2 (Sud-Est) par crainte d'une pénurie d'électricité dans le sud du pays à cause de la crise énergétique, n'est pas prolongé.

Samedi, l'Allemagne devait donc débrancher du réseau ces centrales et commencer leur démantèlement, a annoncé le vice-chancelier, ministre écologiste de l'économie et du climat, Robert Habeck, mettant un terme sans doute définitif à l'exploitation nucléaire sur son sol.

[https://www.lemonde.fr/economie/article/2023/04/15/l-allemande-dit-adieu-a-ses-dernieres-centrales-nucleaires\\_6169613\\_3234.html](https://www.lemonde.fr/economie/article/2023/04/15/l-allemande-dit-adieu-a-ses-dernieres-centrales-nucleaires_6169613_3234.html)

Par Cécile Boutelet (Berlin, correspondance), 15 avril 2023

#### Document 4

**Tablica 3. Udział poszczególnych nośników energii odnawialnej w UE-27**  
Table 3. The share of individual renewable energy carriers in the EU-27

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland				UE-27 EU-27			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
	%							
Biopaliwa stałe Solid biofuels	73,4	71,6	69,4	64,5	41,7	39,9	41,2	40,3
Energia wody Hydro energy	1,4	1,5	1,6	1,3	12,1	12,8	12,2	9,8
Energia geotermalna Geothermal energy	0,2	0,2	0,2	0,2	3,0	3,0	2,8	2,8
Energia wiatru Wind energy	10,6	10,9	10,9	12,6	13,9	14,7	13,6	14,9
Energia słoneczna Solar energy	1,1	2,0	3,3	6,0	6,5	7,1	7,2	8,9
Pompy ciepła Heat pumps	2,1	2,4	2,9	3,9	5,5	5,7	6,3	6,8
Biopaliwa ciekłe Liquid biofuels	8,0	7,8	8,1	8,0	7,0	6,6	6,5	6,3
Biogaz Biogas	2,4	2,6	2,5	2,6	6,2	6,3	6,4	6,5
Odnawialne odpady komunalne Renewable municipal waste	0,8	1,1	1,1	0,8	4,0	3,9	3,8	3,7

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/energia/energia-ze-zrodel-odnawialnych-w-2023-roku,3,18.html>

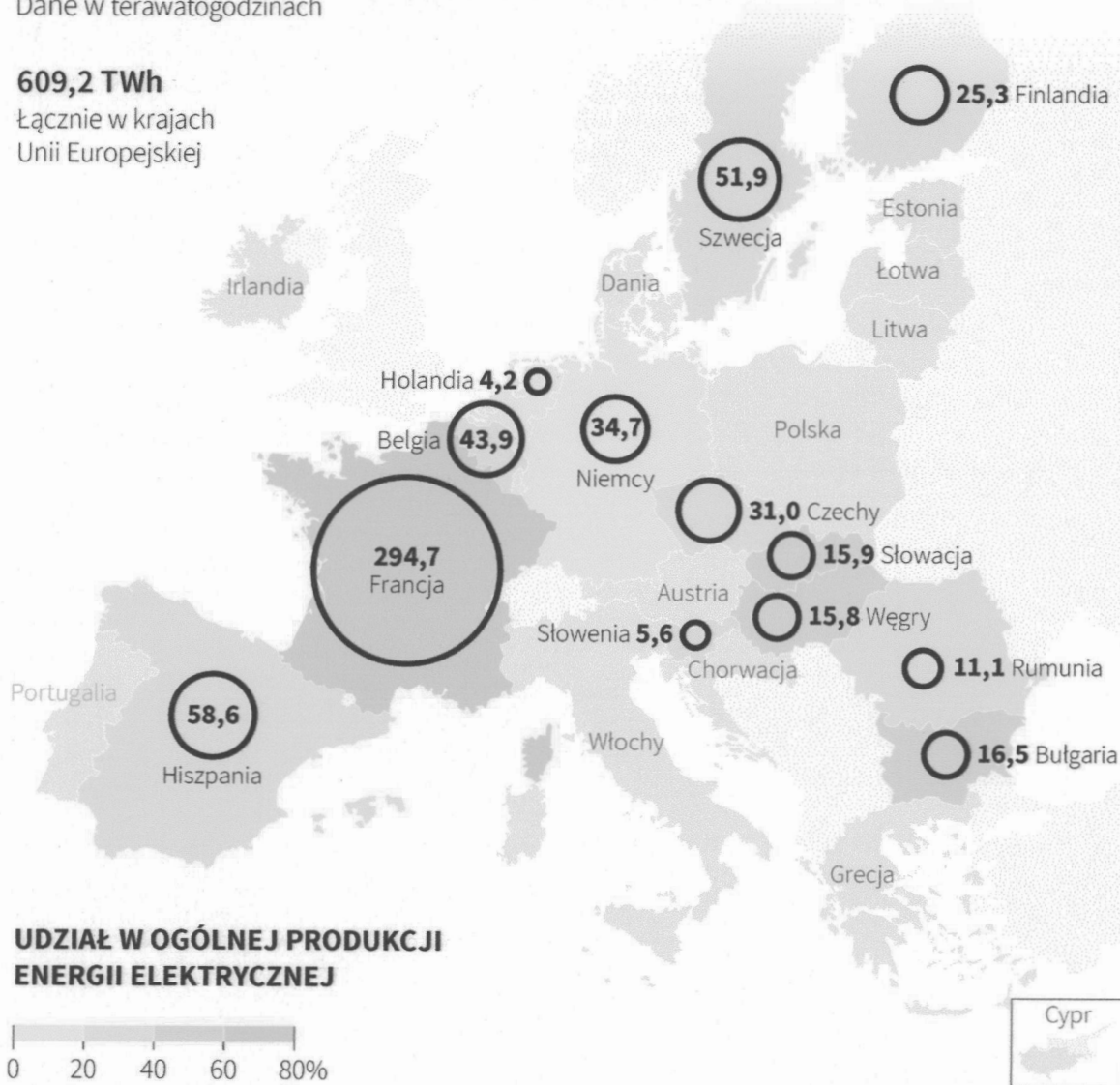
# Energetyka jądrowa w UE

## PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z ELEKTROWNI JĄDROWYCH W 2022 R.

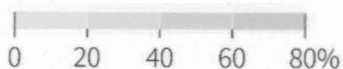
Dane w terawatogodzinach

**609,2 TWh**

Łącznie w krajach Unii Europejskiej



**UDZIAŁ W OGÓLNEJ PRODUKCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ**



Źródło: Eurostat



<https://www.pap.pl/aktualnosci/ministerstwo-klimatu-brak-podstaw-do-zmiany-lokalizacji-elektrowni-jadrowej>







